

13. 09. 2018 г.

СВЕТ

3

С В Е Т Л И Ч А

13
СЕПТЕМВРИ
2018 г.
бр 30 (166)

ЛИТЕРАТУРНО- ПУБЛИЦИСТИЧНА ПРИТУРКА

АННА МАЛЕШКОВА И НИКОЛАЙ КУРТЕВ С НОВО ПОЕТИЧНО ТВОРЧЕСТВО

В едно книжно тяло са събрани два поетични сборника – «ШАРЕНИ РАЗДУМКИ» на АННА МАЛЕШКОВА и «ЗАБАВНА(Я) ИГРА» на НИКОЛАЙ КУРТЕВ. И двамата творци на художественото и изящното слово са родени в българско семейство в с. Валя Пержей, Тараклийско. Те са брат и сестра и са емблематични фигури в Българската бесарабска култура. А поетичният им сборник е ново явление в българската бесарабска литература.

Подбраните им стихотворения в «Шарени размисли» и «Забавна(я) игра» са отпечатани в «ИРБИС» – «ООО АРТ ЮГ», Болград, Украйна. В поетичното си творчество и двамата автори – А. Малешкова и Н. Куртев се възхищават и възпяват родния край – Буджака, природата му, душевната красота на българина и българката, човешките възгледи и трепети. Но където и да живеят на тази земя, те винаги ще са бо-



гати и с двете си родини. Молдова и България; и вече два века ги боли тази раздяла и болката никога няма да стихне.

Съдбата на Анна Малешкова от десетилетия е свързана с първата ни родина, с величественния Балкан, със Сливен – градът на Сините камъни и на Стоте войводи. Своите радости и своите мъки поетесата от тази съдбовност излива в своите лирични изповеди и откровения. Рисунките към стиховете на А. Малешкова са на доста известния български худож-

ник Евгений БОСЯЦКИ, а към първият поетичен сборник в творчеството на Н. Куртев «Забавна(я) игра» своите графични творби е предоставил художникът Петър НОВАКОВ от Молдова.

И в двата сборника стиховете на авторите са написани както на български, така и на руски език. Читателите на литературно-публицистичната притурка «СВЕТЛИНА» ще имат възможност да се запознаят с поетичното им творчество в следващия брой на страницата ни.

ДИМИТЪР БОРИМЕЧКОВ

БЪЛГАРСКА БЕСАРАБСКА ПУБЛИЦИСТИКА

В двете съседни държави – Украйна и Република Молдова – най-компактно живеят стотици хиляди българи. Те са потомци на някогашните преселници от поробената от османлиите България.

Първите заселници строят тук, в Бесарабия (Южна Русия), черкви и училища, защото са жадни за духовност и знания.

По-късно в най-голямата българска диаспора в света – бесарабско-таврийската – се ражда една нова интелигенция, представена от журналисти и писатели, художници и композитори, краеведи и събирачи на народни умотворения.

Тези автори живеят в специфична небългарска среда, в необикновени човешки условия. Но не се предават. Всеки от тях по-различен начин започва да изразява себе си, да гради тук духовна култура, най-вече с перото на белетристи и публицисти.

Авторите на публицистичните материали и творците на художественото слово, родени в Молдова и Украйна, пишат на майчин – на роден български език. След години и десетилетия на горчив опит и опознаване живота в Буджака и по-нататък се създава българска бесарабска литература и българска бесарабска публицистика, а писателите и журналистите се включват в журналистическия и литературния процес на България.

В българската бесарабска публицистика има няколко периода на становление и развитие, като тя започва още през 60-те години на XIX век с откриването на печатницата в Болградската класическа гимназия. Тук се издават не само книги, учебници и учебни помагала, а и периодични издания, като най-стойности сред тях са: списание «Общ труд» и особено вестникът с революционен устрем «Български глас» с редактор Киро Тулешков. Новото възрождение на духовността в Молдова и Украйна започва през 80-те и 90-те години на XX век. В информационното поле се появяват нови периодични издания. По своята същност българската бесарабска публицистика, както и българската бесарабска литература, които вървят ръка за ръка, са близки по дух до тези от епохата на Българското възрождение. В своето развитие те все повече се утвърждават и стават достояние на стотици и хиляди читатели.

Тук вече ще спрем накратко вниманието на републиканските вестници «Родно слово», излизащ в столицата на Молдова – Кишинев, на печатното издание «Роден край», Одеса, Украйна, както и на в. «Български глас», замислен като издание в Болград, а отпечатван в молдовския град Кахул.

Централният му офис е в град Тараклия, който е център на българската общност в Република Молдова. В «Родно слово» е прощялуп-



ник на българския бесарабски периодичен печат, който стартира като притурка към републиканския вестник «Советская Молдавия» с отговорник журналиста Петър Делибалтов и кореспондента Нико Стоянов на 7 август 1988 година. През 1989 г. Н. Стоянов става редактор на вестника. Със специално решение на правителството на Република Молдова от 25 октомври 1990 г. вестникът получава самостоятелен статут на обществено-политическо издание, а после става «обществено-политически, литературно-публицистичен вестник за бесарабските българи, където и да са, и за техните приятели». Мотото му е «Върви, народе възродени!».

На 7 август 2018 г. в Молдова и България бе отбелязана тридесетата годишнина от началото на издаването на в. «Родно слово». През времето сътрудници му бяха публицистите Таня Танасова-Тодорова, Николай Тодоров, Тодор Стоянов, Иван Фъртунов, Димитър Боримечков и колегата от България Петър Лозанов, който завладаваше читателя с неговият «Моят бесарабски дневник». Всеки от нас със своите материали и снимки допринесе за развитието на българската бесарабска публицистика както в тематично отношение, така и в жанрово разнообразие.

Вестник «Роден край», Одеса, Украйна, започва да излиза през 1989 година като притурка към Одеския областен в. «Знамя коммунизма». Специалният випуск на български език е отпечатан през юли и е «своеобразна проба, с помощта на която ние искаме да определим целесъобразността от продължаване на изданието и неговите основни посоки и тенденции». Това тогава са писали колегите в уводната си статия «Към нашите читатели».

По-късно «Роден край» става притурка на вестника на Върховния съвет на Украйна «Голос Украины». Вестникът на и за украинските българи е редактиран от Иван Кондов от Варна, а после от местните българи Афанасий Гайдаржи и Дора Костова.

Мотото му е «Българи да си останем!», като равноапостолично св. св. Кирил и Методий сам му небесни покровители.

От самото начало и до ден днешен в. «Роден край» излиза редовно – всяка събота читателят от Украйна получава своя любим и очакван

вестник, който го чете от «край до край». Вестникът си има тематични страници, като «Аз Буки Веди», «Еделвайс», «Антология на бесарабската българска литература», «Детски свят», постоянни рубрики: «Православно наследство», «Книжен рафт», «Бележити българи», «Знай своя род и език» и др.

Третият появил се в онова време на «перестройката» вестник е «Български глас», който е рожба на болградчани и тараклийци. Неговият първи брой се появява на 21 септември 1991 година. Първите му читатели са участниците в Първия всеобщ юзен фестивал на народно творчество, състоял се в същия ден в Болград.

В уводната статия на вестника Александър Миланов, поет, преводач и общественик от София пише: «Дерзайте, братя! Трябва да бъде чут и българският глас». Маркар и нередовно да излиза, в. «Български глас» се чува и се чете и днес.

В започналата преди повече от 30 години възродителен процес главните теми и материали свързвахме с изучаването на родния език, българските традиции и обичаи, със запознаването с българската култура и история. Това правихме преди, това правим и сега. Желанието ни е в. «Български глас» да стане още по-добър и на по-високо ниво духовният мост между Молдова, Украйна и България.

Мотото на в. «Български глас» е «Слънцето свети еднакво за всички», а символът му са Божиите храмове в Болград и Тараклия, които са духовни и културни центрове в Молдова и Украйна.

Както пише в едно научно списание «Българите в Северното Причерноморие» българската бесарабска поетеса и публицист Таня Танасова-Тодорова: «Българските издания в Молдова и Украйна имат двойна функция. От една страна те отразяват процесите на националното възрождение тук, а от друга – самите те са голяма, значителна и важна част от него, като способстват на възрождането на българщината – езика, културата, образованието на роден език, обединяват българската диаспора в Бесарабия, отразявайки живота на бесарабските българи».

ДИМИТЪР БОРИМЕЧКОВ,
поет и публицист.
Гр. Тараклия, Р Молдова

РАЙОННО МЕТОДИЧЕСКО ОБЕДИНЕНИЕ НА ПРЕПОДАВАТЕЛИТЕ ПО БЪЛГАРИСТИЧНИ ДИСЦИПЛИНИ

В Теоретическия лицей «ИВАН ВАЗОВ», град Тараклия, се проведе заседание на методическо обединение на учителите по българистичните дисциплини от район Тараклия на темата: «Организация на обучението по български език и литература в учебните заведения на район Тараклия за учебната 2018 – 2019 година».

Учителите от градовете Тараклия и Твардица, както и от селата с предимно българско население: Кортен, Кайраклия, Горна Албота, Новосьоловка, където се преподават дисциплините български език и литература, история, култура и традиции на българския народ се бяха събрали в библиотеката на лицей. Д-р Мария ДЕЛИБАЛТОВА, методист по български език и литература в Управлението по образование, култура и изследвания при районния съвет на Тараклия, запозна учителите с методическите препоръки от страна на МОН – Р Молдова, свързани с преподаването на предмета «български език и литература» в учебните заведения за учебна 2018 – 2019 година. Тя направи също отчет за извършената работа през изтеклата 2016 – 2017 учебна година и представи на своите колеги план за работата на районното методическо



обединение на учителите-българисти за учебната 2017 – 2018 година. Д-р Делибалтова отдели специално внимание върху подготовката на учениците за районната и републиканската олимпиади, като подчерта, че конкуренцията е огромна и трябва да се работи с надарените деца още от септември. Друг акцент в изложението на методиста беше поставен върху обема на домашната работа, и върху това, че е необходимо тя да бъде предварително обяснявана в класната стая. Според нея учениците трябва да се улесняват, а не да се натоварват допълнително.

Освен това д-р Делибалтова изказа благодарност на неправителствената организация «Български дух» в лицето на Олег Касъх и Александър Боримечков, които намериха средства за децата, спечелили първите места на районната олимпиада и ги заведоха на връх Шипка на 3 март

тази година.

Представените материали бяха обект на оживена дискусия от страна на участниците в заседанието. В края на заседанието бяха поздравени по повод рождениите им дни Светлана ДЕРМЕНЖИ от Теоретичния лицей «Паисий Хилендарски» в с. Кортен и Светлана ДАРМАНЧЕВА от Теоретичния лицей «Иван Вазов» в гр. Тараклия от името на районното управление по образование, култура и изследвания и от участниците в заседанието на районното методическо обединение.

Като заключителен етап на мероприятиято беше представен алманах «Бесарабски гердан», в който са включени творби както на утвърдени автори от Бесарабия, така и на начинаещи творци от Молдова, Украйна и България.

ДИМИТЪР БОРИМЕЧКОВ

Притурката «СВЕТЛИНА» е подготвена от ДИМИТЪР БОРИМЕЧКОВ